

ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУВАННЯ.

А.М. Шарова, ст. викл.

У статті розкрито економічну сутність інноваційної діяльності як продукту технічного розвитку суспільства. Інвестиційна діяльність реалізується через інноваційну політику і матеріалізується в інноваційний процес - процес перетворення наукового знання в інновацію. Створення новації проходить три етапи проектування: фундаментальні дослідження, прикладні дослідження та дослідно-конструкторські роботи.

У статті акцент спрямовано на інноваційну складову інвестиційного проектування в процесі створення та освоєння нової техніки і технології.

Прискорений розвиток інноваційних процесів, що базується на ефективному використанні науково-технічного потенціалу, є основним чинником економічного зростання України.

Перехід на новий рівень науково-технічного розвитку викликав посилення інноваційної активності і нового підходу до нововведень, що поєднують знання і техніку з ринком.

За даними статистичного спостереження у 2001 р. в Україні здійснювали інновації 1697 промислових підприємств, або 16,5 % загальної їх кількості. Витрати на технологічні інновації склали у 2001 р. - 1979,4 млн. грн., у 2000 р. - 1760,1 млн. грн. [3, с. 22].

Зацікавленість в інновації обумовлюється тим, що приріст обсягів збуту та доходів має місце на тих підприємствах, на яких впроваджуються інновації. Ці підприємства прагнуть своєчасно виявляти тенденції розвитку ринку і просувати на ньому нові високоякісні товари, орієнтовані на задоволення сучасних, а також майбутніх потреб і бажань споживачів.

Інноваційна діяльність - це діяльність, спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень і розробок для розширення і відновлення номенклатури, а також поліпшення якості продукції, що випускається (товарів, послуг), удосконалення технології їхнього виготовлення з подальшим впровадженням і ефективною реалізацією на внутрішньому та зарубіжному ринках. Інноваційна діяльність, пов'язана з капітальними вкладеннями в інновації, називається інноваційно-інвестиційною.

Інноваційна діяльність - це діяльність, пов'язана з трансформацією результатів науково-технічної діяльності в новий чи вдосконалений продукт, що "передбачає цілий комплекс наукових, технологічних, організаційних, фінансових і комерційних заходів", які у своїй сукупності приводять до інновацій [2, с. 20].

Інновації стануть головним фактором економічного зростання та основоположною ланкою в реалізації сучасної науково-технічної революції. При цьому на другорядний план повинні бути віднесені інвестиції та природні ресурси, які домінували багато років як головний фактор економічного зростання.

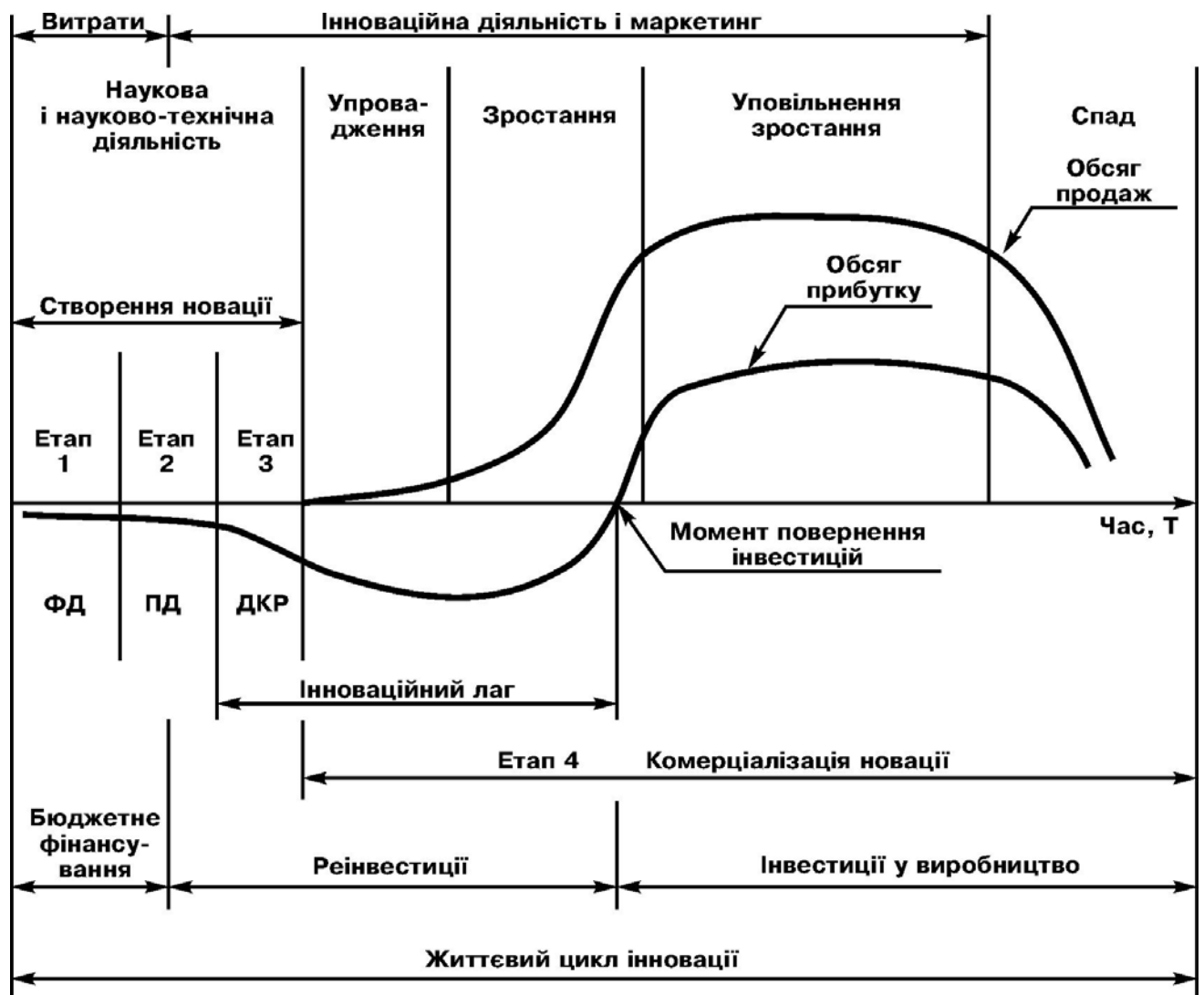
В основу інноваційної діяльності покладено інноваційну політику, що здійснюється на рівні держави (макрорівні) або на рівні підприємств (мікрорівні).

Реалізація інноваційної політики можлива лише за умов послідовного здійснення інноваційного процесу.

Інноваційний процес - це процес перетворення наукового знання на інновацію, тобто послідовна низка подій, у процесі яких інновація визріває від ідеї до конкретного продукту, технології чи послуги і поширюється за практичного використання.

Основою інноваційного процесу є процес створення та освоєння нової техніки (технологій).

Створення новації проходить три етапи: фундаментальне дослідження, прикладні дослідження та дослідно-конструкторські роботи (рис. 1). З новаціями (нововведеннями) пов'язане виробництво інтелектуального продукту, що складає матеріально-речовинну основу інтелектуальної власності. Нововведення як результат інтелектуальної діяльності закінчених наукових досліджень та розробок, яким притаманна новизна та які користуються попитом, включаються до економічного обороту.

ФД - фундаментальні дослідження;
 ПД - прикладні дослідження;
 ДКР - дослідно-конструкторські роботи

Рис. 1. Основні етапи інноваційного процесу

Організаційною основою трансформації інтелектуальної власності в інноваційний продукт є побудова і реалізація інноваційного проекту за відповідними стадіями інвестиційного проектування [1, с. 10], до яких належать (рис. 2):

- ◆ початкова стадія (1), на якій здійснюється розробка бізнес-плану інноваційної діяльності;
- ◆ передінвестиційна стадія (2), на якій розробляється техніко-економічне обґрунтування інвестицій в інноваційну діяльність;
- ◆ передкінцева стадія (3), на якій здійснюється оцінка ефективності інноваційного проекту;
- ◆ інноваційний проект (4) - стадія, на якій формується інноваційний проект;

◆ кінцева стадія (5), на якій впроваджується інноваційний проект. На цій стадії підключається інвестиційна стадія (2), якій передуює передінвестиційна стадія (1), коли здійснюється пошук і використання фінансових ресурсів інвестиційної діяльності.

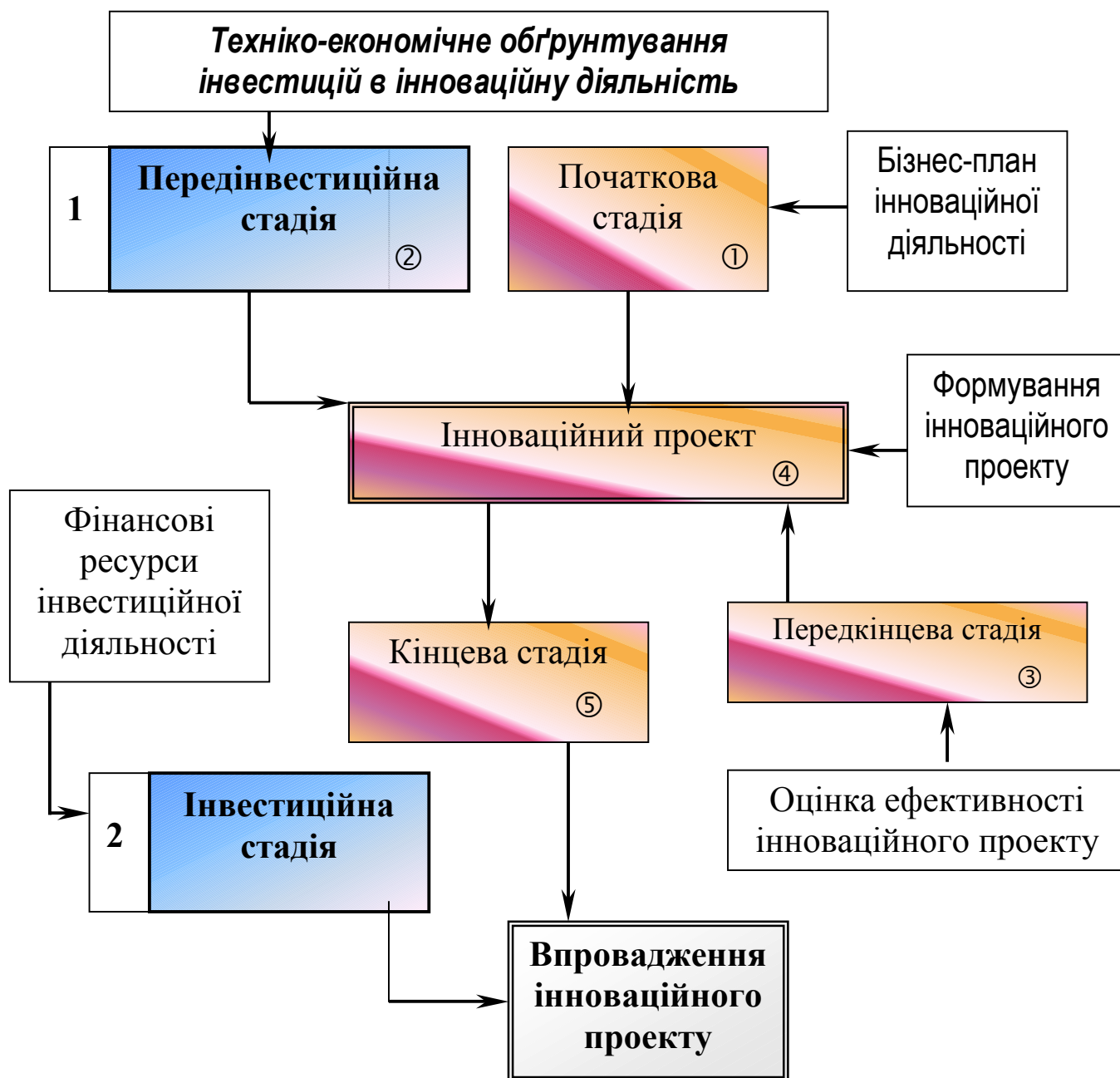

Рис. 2. Стадії інвестиційного проектування

Передінвестиційна стадія інноваційного проектування включає розробку техніко-економічного обґрунтування (ТЕО) інвестицій в інноваційну діяльність. Цей документ є основним, що обґрунтовує доцільність та

ефективність інвестицій до інноваційного проекту, що розглядається. В межах ТЕО деталізуються та уточнюються рішення, прийняті на стадіях передпроектного обґрунтування інвестицій: техніко-технологічні, проектні, конструктивні, природоохоронні; можливість правової охорони інновацій; екологічна ефективність та соціальні післядії.

Початкова стадія дозволяє здійснити розробку бізнес-плану інноваційної діяльності. Бізнес-план інноваційної діяльності - це основний документ, що дозволяє здійснити оцінку та обґрунтувати інноваційний проект. У ньому проводиться описання аспектів майбутнього інноваційного проекту, аналізуються проблеми, що можуть виникнути в процесі його здійснення, визначаються шляхи їх рішення.

Бізнес-план інноваційної діяльності дозволяє здійснити оцінку можливостей інноваційного проекту на прикінцевій стадії, визначити доходи та витрати, здатність самофінансування, розраховувати потік реальних коштів, проаналізувати окупність інноваційного проекту та повну окупність кредитних коштів, що залучаються.

З поняттям впровадження інновації тісно пов'язано науково-технічний прогрес (НТП) - взаємозалежний поступальний розвиток науки і техніки, що виявляється, з одного боку, в постійному впливі науки, відкриттів і винаходів на рівень техніки і технології, з іншого боку, - у застосуванні новітніх приладів і устаткування в наукових дослідженнях. НТП стимулює якісні перетворення матеріального виробництва і невиробничої сфери, зумовлює постійне зростання продуктивності праці, впливає практично на всі сторони життя суспільства, є невід'ємною частиною соціального прогресу.

Висновки

1. Новий рівень науково-технічного розвитку викликав посилення інноваційної активності господарюючих суб'єктів.

2. Підприємства, що впроваджують інновації, мають більш високий рівень обсягів виробництва та доходів, а їх інноваційна діяльність пов'язана з трансформацією результатів науково-технічної діяльності в новий чи вдосконалений продукт.

3. Перетворення наукового знання на інновацію здійснюється в процесі, коли інновація визріває від ідеї до конкретного продукту, технології чи послуги і поширюється до практичного використання.

4. Організаційною основою трансформації інтелектуальної власності в інноваційний продукт є розробка і реалізація інноваційного проекту за відповідними стадіями інвестиційного проектування.

Література

1. Бутнік-Сіверський О.Б. Трансформація інтелектуальної власності в інноваційний продукт//Інтелектуальний капітал. - 2003. - № 5. - С. 3-12
2. Крайнів П.П. Інтелектуальна економіка: управління промисловою власністю: (Монографія). - К.: Концерн "Видавничий Дім "Ін Юре", 2004. - 448 с.
3. Святоцький О.Д., Крайнів П.П., Ревуцький С.Ф. Правове забезпечення інноваційної діяльності в Україні: питання теорії і практики / За ред. О.Д. Святоцького. - К.: Концерн "Видавничий Дім "Ін Юре", 2003. - 80 с.